

Бєлих О. М., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології
Волинський національний університет імені Лєси Українки

Штучний інтелект в освітньому середовищі

Штучний інтелект (*ШІ*, англ. *artificial intelligence*) – розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, який швидко розвивається і який зосереджений на розробці інтелектуальних машин, здатних виконувати завдання, що зазвичай потребують людського інтелекту. Ці завдання можуть варіювати від простих дій, як-от розпізнавання мови чи зображень, до більш складних завдань, наприклад, ігри чи водіння автомобіля [3]. Актуальність представленого дослідження є беззаперечною, тому що штучний інтелект у всіх на устах з моменту появи ChatGPT та «найблищим часом технології віртуальної та доповненої реальності стануть повноцінним освітнім інструментом поряд із підручниками, адже для сучасного покоління школярів цей формат є найбільш цікавим та зрозумілим» [2].

Мета нашого дослідження полягає у вивченні питання застосування ШІ в освітньому середовищі.

Сучасні наукові дослідження мають переважно міждисциплінарний характер, і, на думку фахівців, ця тенденція дедалі посилюватиметься. На межі кількох галузей науки виникло вже чимало нових напрямів, серед яких і роботи над створенням штучного інтелекту, що виокремилися порівняно нещодавно у самостійну галузь й тісно пов'язані зі здобутками інформатики, кібернетики, математики, комп'ютерної лінгвістики, робототехніки та навіть філософії [1].

Навчання штучного інтелекту використовується і в інших сферах. І, на нашу думку, немає жодної сфери, де б науковці не намагалися впроваджувати ШІ в сучасних процесах, тим самим зробити повсякденну роботу ефективнішою, зручнішою та простішою. В кожному окремому випадку прояв такого великого інтересу має дві сторони: позитивну і негативну. З одного боку ми не знаємо, які ризики несе машини, яка стає все розумнішою. А з іншого боку – нове середовище значно полегшує наше життя.

Зупинимось не перевагах інтеграції інструментів ШІ в навчальні заклади та як ШІ може допомогти покращити індивідуальні навчальні потреби студентів. Велика перевага полягає в тому, що за допомогою ШІ можна запропонувати персоналізовані можливості навчання. Інструменти штучного інтелекту допомагають краще розпізнавати та підтримувати навчальні потреби студентів, інтегруючи ШІ в навчальні платформи. Це створює так звані адаптивні навчальні платформи, які можуть пропонувати індивідуальні навчальні траєкторії для кожної людини і надавати додатковий практичний матеріал відповідно до її рівня. Крім того, штучний інтелект може допомагати встановлювати навчальні цілі разом з учасником, відстежувати його прогрес і давати поради щодо їх досягнення. Інструменти штучного інтелекту здатні автоматизувати завдання, що можна побачити, наприклад, в оцінюванні студентських тестів або управлінні

навчальними матеріалами. З їхньою допомогою можна за лічені секунди знайти інформацію або створити зображення та відео, ввівши текст.

Звичайно, штучний інтелект також надає можливість не лише вчителям, але й учням мати вигоду від його застосування й отримувати текстовий контент, створений інструментами ШІ, такими як ChatGPT. Проте виникає питання, наскільки традиційні письмові завдання в цьому випадку сприятимуть досягненню цілей. На нашу думку, використання інструментів штучного інтелекту потрібно обов'язково обговорювати в освітньому середовищі під час навчання, і навіть заохочувати до їх використання, оскільки це економить час у процесі створення. А вільний час можна використати для експертної дискусії, презентації або створення продукту.

ШІ також може брати на себе завдання у сфері адміністрування курсів, такі як управління бронюванням місць на навчання, які обробляються повністю автоматично (включно з індивідуальним підтвердженням на електронну пошту).

Однак для того, щоб освітяни могли користуватися усіма перевагами ШІ, вони самі повинні більше працювати над своїми цифровими навичками під час використання інструментів штучного інтелекту та здобувати базові знання, пов'язані з принципами його роботи. Це важливо для того, щоб вчителі могли добре оцінити можливості та обмеження і водночас інформувати своїх учнів/студентів. Також необхідна певна адаптивність і відкритість до нових ідей, особливо з огляду на те, що технологія ШІ швидко змінюється.

В зв'язку з цим у дорослих може часто виникати проблема поєднання навчання, подальшої освіти, роботи та приватного життя. Але з тайм-менеджментом ШІ може також бути в нагоді. Він допомагає у створенні індивідуальних навчальних планів і надає інформацію про розстановку пріоритетів.

Недоліки штучного інтелекту ми вбачаємо в залежності від технологій. З одного боку, існує ризик того, що традиційні методи навчання будуть знехтувані і все буде покладено на технологічну карту. Викладачі в майбутньому можуть перестати задаватися питанням про бажану додану вартість від використання технологій. Перед вчителями стоять також виклики і в інших сферах. Стандартизований зворотний зв'язок від ШІ (наприклад, для тестів) впливатиме на методи оцінювання.

І останнє, але не менш важливе – питання захисту даних при роботі зі штучним інтелектом у школах та університетах. Виходячи з нового регламенту про захист даних, ця тема ще не достатньо вивчена, нею потрібно активно займатися. Важливо проаналізувати вихідну ситуацію та усунути будь-які потенційні ризики. Потрібно також належним чином навчити учасників та студентів, а також викладачів та адміністраторів користуватися інструментами штучного інтелекту та пояснити їм, які дані можна використовувати, а які слід використовувати з обережністю.

Таким чином, спілкування між вчителями/викладачами та учнями/студентами зміниться завдяки ШІ, оскільки індивідуалізація підтримки, що генерується ШІ, дасть надавачам освіти ще один інструмент, який дозволить їм більш точно реагувати на потреби здобувачів освіти. Освітяни повинні бути

готові до навчання, експериментів, відкриваючи і випробовуючи світ ШІ. Важливо не втрачати зв'язок і залишатися в курсі подій якомога довше.

Список використаних джерел

1. Горіцька Л. Сучасні дослідження штучного інтелекту в Україні: здобутки та перспективи. URL: https://www.nas.gov.ua/text/pdfNews/artificial_intelligence_Shevchenko_TV_interview.pdf (дата звернення 29.02.2024).
2. Пахомова І. Сучасні технології в освіті (VR). Віртуальна реальність в освіті. URL: <https://www.youtube.com/watch?> (дата звернення 03.03.2024).
3. Штучний інтелект. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Штучний_інтелект (дата звернення 27.02.2024).